herpy

GECKOR

Saltuarius cornutus

Saltuarius cornutus är en stor, nattaktiv bladsvansgecko från regnskogarna i nordöstra Queensland i Australien. Huden liknar lavbevuxen bark och är besatt med spetsiga knoppar, svansen är bred och bladformad, och tårna har klor i stället för häftlameller. Den vill ha svala förhållanden och är en art för den erfarna hållaren.

Familj: Carphodactylidae Engelska: Northern leaf-tailed gecko Tidigare namn: *Phyllurus cornutus; Gymnodactylus cornutus*
Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 80 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Temperatur, natt	**15-19 °C**
Luftfuktighet	**55-100 %**
UVB	**Behövs inte**
Vintervila	**10-16 °C** 8-13 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**18-48 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**2-4**
Inkubation	**90-110 dagar** vid 21-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Saltuarius cornutus är en stor, tillplattad gecko med triangulärt huvud, smal hals och långa, tunna lemmar. Ryggen är täckt av spetsiga knoppar, och det är dem artnamnet syftar på: *cornutus* betyder "hornförsedd" på latin. Hudens teckning av grå, bruna och grönaktiga fläckar liknar lavbevuxen bark, och djuret är svårt att få syn på när det sitter stilla på en stam. Svansen är bred och bladformad. Till skillnad från de flesta geckor har arten klor på tårna och inga häftlameller.

Kroppen blir upp till omkring 14 cm från nos till kloak, och svansen kan vara omkring 8 cm bred. Arten beskrevs 1892 som *Gymnodactylus cornutus* och har sedan stått i släktet *Phyllurus*, innan den 1993 fick sitt nuvarande släkte *Saltuarius*. Släktnamnet kan översättas som "skogens väktare". Artnamnet har använts om en samling av flera bestånd, som nu är fördelade på andra arter, så äldre beskrivningar kan handla om djur som i dag hör till andra *Saltuarius*-arter.

Vid fara kröker geckon ryggen, lyfter svansen och viftar med den från sida till sida för att flytta uppmärksamheten från huvudet. Den kan också öppna munnen och gå till angrepp med ett väsande ljud. Svansen kastas lätt av och växer ut igen, men den nya svansen är bredare och plattare med en annan färg och en kort spets.

Arten är sällsynt i terrarier, och det finns ingen dokumenterad skötselanvisning för just *S. cornutus*. Skötselavsnitten här bygger därför på erfarenheter från nära släktingar, nämligen *Saltuarius salebrosus* och *Phyllurus platurus*, och det framgår var värdena är lånade.

Utbredning och livsmiljö

Saltuarius cornutus lever i nordöstra Queensland i Australien. Typlokalen är Bellenden Ker-bergen nära Cairns, och arten har också beskrivits från området runt Mount Bartle Frere. Kärnan i utbredningen ligger i de tropiska regnskogarna i Wet Tropics-området mellan Cooktown och Townsville.

Äldre översikter nämner fyra åtskilda bestånd, bland annat på Kap Yorkhalvön och ända ner till Stanthorpe och sydöstra Queensland. De bestånden är i dag fördelade på andra arter, och detsamma gäller uppgifter om New South Wales. Kartan visar därför bara det norra området. Fynd utanför det kan vara felregistreringar eller djur som har artbestämts enligt den äldre, bredare uppfattningen om *S. cornutus*.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Saltuarius cornutus är en nattaktiv trädlevande art i regnskogen. Den sitter på trädstammar och klippor, där huden gör den nästan osynlig, och den är aktiv på natten och vid svala förhållanden, när många andra reptiler vilar. Äldre beskrivningar, som också omfattar de södra bestånden, anger tropisk och varmtempererad regnskog och fuktig sklerofyllskog, typiskt över 750 meters höjd. Hur stor del av det höjdspannet som gäller beståndet i Wet Tropics är inte klarlagt.

I bergsskogarna är det svalare än i låglandet, och luften är fuktig större delen av året. Den exakta temperatur- och fuktrytmen i artens livsmiljöer är inte dokumenterad. Geckon äter stora leddjur som kackerlackor, gråsuggor och spindlar. Honorna lägger ett eller två pergamentartade ägg i ett lågt bo täckt av löv och jord, och i ett gemensamt bo har upp till 14 ägg från flera honor hittats.

Skötsel

TERRARIET

Det finns inget dokumenterat recept för *Saltuarius cornutus*, så måtten är lånade från nära släktingar. *S. salebrosus* hålls två eller tre tillsammans i ett terrarium på omkring 60 × 40 × 80 cm (längd × bredd × höjd), och ett par *P. platurus* klarar sig i omkring 50 × 50 × 50 cm. Använd minst 60 × 40 × 80 cm till ett par *S. cornutus*, och välj gärna större, eftersom djuret är stort och lever på stammar.

Inred med lodräta stycken styv bark och några grenar, så att djuret kan ta sig runt i hela terrariet. Geckorna sitter på grenar eller bark, och gömställen på marken behövs inte. Som bottensubstrat räcker 1 cm fin sand eller sand blandad med kokosmull, men för honor som ska lägga ägg måste det finnas ett djupt äggläggningssubstrat (se avel). Terrariet ska ha god ventilation med öppningar både upptill och nedtill, så att luften rör sig och inte står stilla och möglar.

TEMPERATUR

Arten kommer från svalare bergsskog, och de nära släktingarna hålls vid måttliga temperaturer. *P. platurus* hålls vid 22-26 °C på dagen och omkring 19-22 °C på natten. Eftersom *S. cornutus* lever högre upp bör temperaturen ligga i den svalare änden: omkring 20-24 °C på dagen och 15-19 °C på natten. Värdena är en försiktig uppskattning och inte uppmätta på själva arten.

Värme är den största faran. *S. salebrosus*, släktets mest värmetåliga art, tål enstaka dagar i de höga 30-talen om djuren inte står i direkt sol, men längre tids värme däröver kan vara dödlig. *S. cornutus* tål förmodligen mindre. *S. salebrosus* får en värmekälla på högst 32 °C, men ingen mitt på sommaren och ingen på natten under den svala perioden. För *S. cornutus* behövs sannolikt bara en svag värmekälla om rummet är kallt. Håll terrariet borta från direkt sol, och spraya på varma dagar så att temperaturen sjunker en eller två grader.

En sval vilperiod är en fast del av hållandet. Se under avel.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska variera. Spraya terrariet ordentligt på kvällen, så att fuktigheten stiger mot 100 %, och låt den sjunka till omkring 55-60 % mellan sprayningarna, så att bark och botten kan torka upp. Under vilperioden sprayas terrariet varje kväll, så att djuren kan dricka vattendropparna och fuktigheten inte sjunker för lågt.

För *S. salebrosus* rekommenderas en kraftig sprayning två till tre gånger i veckan utanför vilperioden, men *S. cornutus* från fuktig regnskog ska sannolikt sprayas oftare. Botten får inte vara ständigt våt, för det ger mögel och hudproblem. Dålig fuktighet kan ge problem med hudömsningen, som alla arter i släktet är utsatta för.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och lever gömd på dagen, och för släktingarna nämns ingen UVB-belysning. UVB är därför inte nödvändigt för *Saltuarius cornutus*, men ett svagt ljus på dagtid med en fast dygnsrytm är naturligt. Använd inte starka spotlampor eller färgat nattljus, och håll terrariet mörkt på natten. Terrariet ska ha skuggiga partier, och direkt sol får inte träffa det.

Har du ändå ett svagt UVB-ljus, ge alltid djuret möjlighet att dra sig undan i skugga.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av stora leddjur som kackerlackor, gråsuggor och spindlar, och i terrarier fungerar vanliga foderinsekter som syrsor och kackerlackor. Hos *S. salebrosus* utfodras tre gånger i veckan under avelssäsongen och varannan till var tredje vecka på vintern. Hos *P. platurus* får insekterna högst vara lika stora som djurets huvud.

Pudra fodret regelbundet med kalk och multivitamin, och ge bara två till tre insekter per djur vid varje utfodring, så att de inte blir för tjocka. Svansen används för att lagra fett och är ett bra tecken på djurets kondition. Ta bort rester nästa morgon.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Saltuarius cornutus är en lugn, gömd och nattaktiv art som sitter stilla på bark under dagtid. Den är inget djur som ska hanteras, och den kan bli stressad av att tas upp. Håll hanteringen på ett minimum och aldrig i svansen, som den kastar av.

I naturen ses djuren ofta ensamma på natten, men flera kan dela samma springa på dagen. I fångenskap hålls besläktade arter parvis eller i små grupper med bara en hane per terrarium. Håll utkik efter djuren, och dela dem om den ena blir större eller dominerar den andra.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har en tydlig hemipenisbuktning vid svansroten, som honorna saknar. Hos *P. platurus* sätts djuren i avel först när de är minst 18 månader gamla och väger minst 18 g. *S. salebrosus* växer långsamt och blir könsmogen först efter 3-4 år. För *S. cornutus* är åldern inte dokumenterad, men den antas ligga inom det intervallet.

PARNING

Hos besläktade arter utlöses aveln av en sval vilperiod på två till tre månader. För *P. platurus* fastar man först djuren en vecka medan temperaturen hålls stabil, och sänker sedan dagstemperaturen med 2-3 grader om dagen till omkring 10-16 °C. Vilperioden varar två till tre månader med daglig sprayning, och djuren äter inte under perioden. Efter perioden höjs temperaturen under en vecka till det normala, och det utfodras igen.

Ta ut ett djur ur vilperioden om det går ner mer än några gram. Parningar ses sällan. Värdena är lånade från *P. platurus* och är inte dokumenterade för *S. cornutus*.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger som regel två ägg åt gången, och i naturen är ett eller två ägg dokumenterat. Hos besläktade arter läggs två till fyra kullar per säsong med omkring en månad emellan, och äggläggningen börjar först sent på säsongen, från mitten av oktober för *S. salebrosus*. Honan gräver ett bo i fuktigt substrat, lägger äggen i mitten och täcker över dem.

Ge honan ett djupt äggläggningssubstrat av fuktig torv eller kokosfiber, 8-10 cm djupt, som klumpar sig men inte är blött. Det får aldrig torka ut. Honan kan sitta på boet och vakta det. Hon verkar magrare efter äggläggningen, och de två vita ovalerna som man kan se genom buken är borta.

INKUBATION

Ta bort äggen från boet och inkubera dem i en blandning av perlit och vatten i förhållandet 1:1 efter vikt. Hos *P. platurus* inkuberas vid 21-22 °C, och hos *S. salebrosus* vid 26-28 °C. Hos *P. platurus* rekommenderas inte över 25 °C, eftersom hög temperatur kan döda fostren, så var försiktig i den varma änden för *S. cornutus*.

Kläckningen sker efter omkring 90-110 dagar beroende på temperaturen, hos *S. salebrosus* upp till 100 dagar. Temperaturens betydelse för könet är inte klarlagd. Värdena är lånade från besläktade arter och inte dokumenterade för *S. cornutus*.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna ömsar hud nästan direkt efter kläckningen. Håll dem i ett litet terrarium, till exempel 15 × 15 × 25 cm, inrett som de vuxnas, med hushållspapper som botten och ett stycke korkbark som gömställe. Spraya varannan dag, och erbjud den första födan två till tre dagar (*P. platurus*) till omkring tio dagar (*S. salebrosus*) efter kläckningen.

Ge små insekter, inte större än djurets huvud, pudrade med kalk och multivitamin, och bara två till tre per djur. Ungarna äter lite de första veckorna och tar sedan ordentligt för sig. Kläckta syskon kan som regel hållas tillsammans, men skilj dem åt om den ena blir större eller dominerar. Arten växer långsamt.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns inga dokumenterade sjukdomsöversikter för *Saltuarius cornutus*, så listan bygger på erfarenheter från besläktade arter. De typiska felen är:

- För höga temperaturer, särskilt på varma sommardagar. Längre tids värme i de höga 30-talen är dödlig för släktingarna, och *S. cornutus* tål sannolikt mindre. Håll terrariet svalt och i skugga.
- För torr luft, som ger problem med hudömsningen, där hudrester sitter fast på tår och svansspets.
- Ständigt våt botten och stillastående luft, som ger mögel och hudproblem.
- Kalkbrist, om fodret inte pudras med kalk och vitaminer.
- Viktnedgång under den svala vilperioden. Ta ut ett djur ur perioden om det går ner, och bygg upp det igen.

Svansen är ett bra tecken på djurets kondition, eftersom den lagrar fett. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret går ner i vikt, inte äter eller ser slappt ut.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.